

Opnieuw leren telen met leds

Led-verlichting kan energie besparen, maar zorgt ook voor een ander kasklimaat. Het licht geeft namelijk minder warmte af dan de reguliere assimilatielampen, warmte waarmee de tuinders rekening houden. Ook het sturen van de plantontwikkeling is anders met leds. Tuinders zullen dus opnieuw moeten leren telen.

Het lijkt zo eenvoudig, energiezuiniger led-lampen ophangen in de kas in plaats van de SON-T-lampen. Maar het ene licht is het andere niet, blijkt ook uit kasproeven. "Enkele tuinders hebben vorig jaar leds in een deel van hun kassen getest", vertelt onderzoeker Tom Dueck van WUR Glastuinbouw. "De proeven slaagden niet echt, omdat er nog onvoldoende licht werd geproduceerd en de infraroodstraling van de reguliere lampen in de rest van de kas de resultaten beïnvloedde." De led-lampen produceren warmte aan de achterkant van de armatuur die gemakkelijk afgevoerd kan worden, waardoor het koeler blijft in de top van

het gewas. Het is nog niet duidelijk hoe dat op te vangen, met stoken onder het gewas of met een extra groeibuis, om het gewas goed te laten groeien. Daarnaast was werken in het rode led-licht wennen. "Een tomaat beoordelen is lastiger. En als je uit de kas komt zie je alles eventjes groen."

Technische ontwikkelingen

En zo zijn er nog meer vragen: of leds evenveel micromol licht geven als reguliere lampen, hoe gewassen te sturen op bloei en vruchtzetting, of leds de morfologie van het gewas beïnvloeden, en welke combinatie van blauw en

rood licht en mogelijk andere kleuren het beste is. "Er zijn misschien nog meer vragen dan antwoorden, maar het blijft een interessant pad voor energiebesparing", zegt Dueck. De technische ontwikkelingen gaan ook hard. Zo is het energetisch rendement van de lampen al duidelijk beter geworden ten opzichte van afgelopen winter. Tuinders geloven er in, aldus Dueck. "Enkele grote tuinders gaan dit jaar tijd en geld steken in grootschalige praktijkproeven, waarin ze gaan monitoren welke maatregelen ze moeten nemen om het kasklimaat goed te houden."

Informatie:	www.glastuinbouw.wur.nl
Contact:	Tom.Dueck@wur.nl 0317 - 48 32 07

De Helpdeskvraag van:

Harm Smit, beleidsmedewerker dierlijke productie bij LNV-directie Landbouw



Harm Smit: "De LEI-rapporten over de nertsenhouderij speelden een grote rol in het Kamerdebat."

Wat zijn de economische gevolgen van een verbod op de nertsenhouderij. Met die vraag ging Harm Smit naar het LEI. "De Tweede Kamerleden Krista van Velzen (SP) en Harm Evert Waalkens (PvdA) hadden een initiatiefwetsvoorstel aangekondigd voor een verbod op de nertsenhouderij. Toen hebben wij het LEI alvast gevraagd de problematiek in kaart te brengen, en dan vooral de economische

gevolgen van een mogelijk verbod", vertelt Smit.

Het rapport, dat naar de Kamer is gestuurd, is een belangrijke rol gaan spelen in het Kamerdebat. "Het verbod heeft een geschiedenis", vertelt Smit. "In 2002 is oud-minister Brinkhorst met een vergelijkbaar wetsvoorstel gekomen. Zijn opvolger Veerman heeft het weer van tafel gehaald, met het verzoek aan

de sector om diervriendelijker kooien te gaan gebruiken. Sinds 2003 is meer dan de helft van de kooien, zo'n twee miljoen, vervangen door exemplaren met meer ruimte, verhogingen en speelmaterialen. De sector heeft daar 65 tot 80 miljoen in geïnvesteerd, zo liet het LEI zien. Verder werd duidelijk dat een afbouw van de sector met onmiddellijke ingang heel duur is: 479 miljoen." Het debat over het wetsvoorstel begin oktober, leverde weer nieuwe vragen op waarvoor Smit het LEI inschakelde. "Het zijn vooral praktische vragen over financiële gevolgen van de wet. Als het verbod ingaat, moet er een overgangstermijn komen. Nertsenhouders die in die periode 65 worden en met pensioen willen, komen echter niet alleen met een onverkoopbaar bedrijf te zitten, maar ook met een pensioengat. Het is de vraag hoe je dat oplost, of wat er gebeurt als de overgangstermijn geen tien maar vijftien jaar wordt." In januari wordt het debat over de Wet verbod op pelsdierhouderij vervolgd.

Helpdesk

De Helpdesk biedt beleidsmedewerkers de mogelijkheid om kennis snel en strategisch in te zetten. Voor het stellen van kennisvragen kunt u terecht op www.kennisonline.wur.nl.